

TARIM DIŞI İŞSİZLİKTE KUVVETLİ ARTIŞ

Gökçe Uysal* ve Uğurcan Acar**

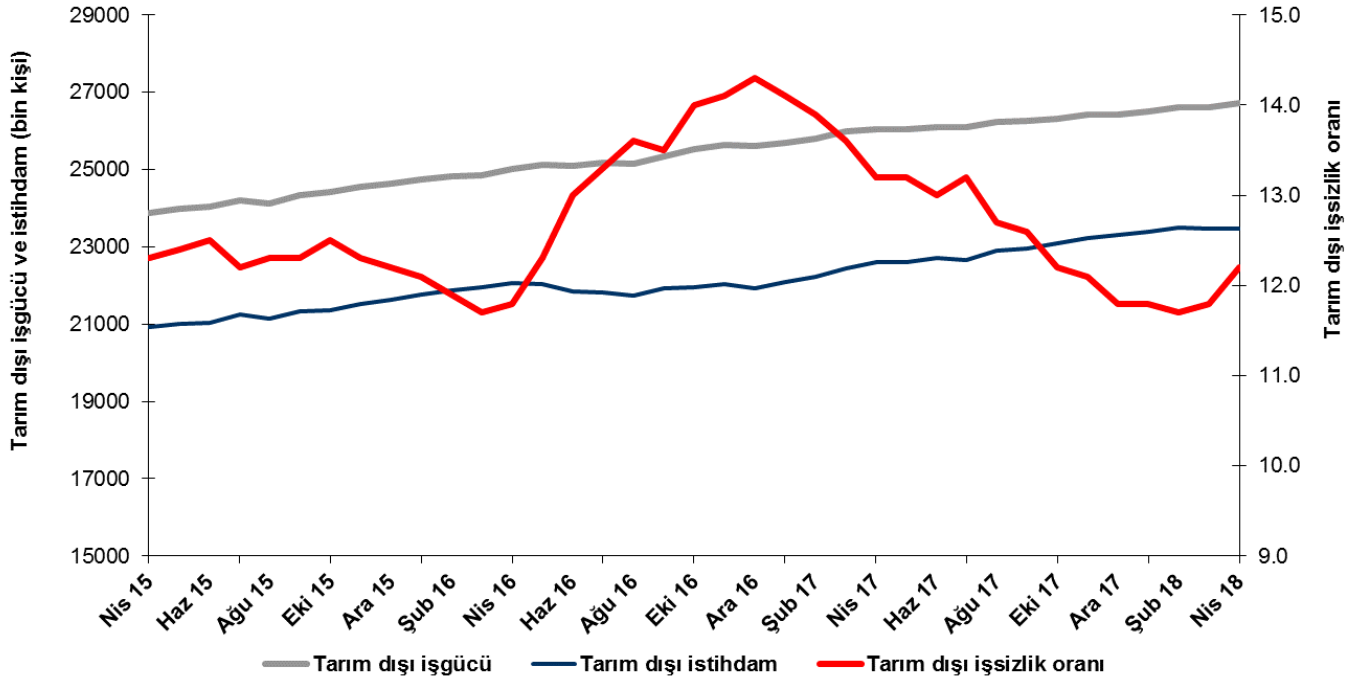
Yönetici Özeti

Mevsim etkilerinden arındırılmış işgücü verilerine göre tarım dışı işsizlik oranı Nisan 2018 döneminde bir önceki döneme kıyasla 0,4 yüzde puan artarak yüzde 12,2 olmuştur. Tarım dışı işsizlikteki bu güçlü artışın ardında hem işgücünün hızlı artması hem de istihdamın düşmesi yatmaktadır. Sektör verileri sanayide istihdamın arttığını, hizmetlerde ise neredeyse aynı kaldığını göstermektedir. Buna karşın inşaat sektöründe son iki dönemdir kuvvetli istihdam kayıpları yaşanmıştır. Bu gelişmelere paralel olarak tarım dışı işsizlik yüzde 12,2'ye yükselmiştir. İstihdam kayıplarının ağırlıklı olarak inşaat sektöründen kaynaklanmış olması tarım dışı işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkını kadınların lehine kısıtlı da olsa azaltmıştır. Betam tahmin modeli mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının Mayıs 2018 döneminde 12,3 olacağını öngörmektedir.

Tarım dışı işgücü arttı, istihdam azaldı

Mevsim etkilerinden arındırılmış verilere göre Nisan 2018 döneminde Mart 2018 dönemiyle kıyaslandığında tarım dışı işgücü 105 bin artarak 26 milyon 729 bine yükselirken, tarım dışı istihdam 14 bin azalarak 23 milyon 468 bin kişi olarak kaydedilmiştir (Şekil 1, Tablo 1). Bu gelişmeler çerçevesinde tarım dışı işsiz sayısı 119 bin kişi artarak 3 milyon 261 bine yükselmiş, tarım dışı işsizlik oranı ise yüzde 12,2'ye çıkmıştır.

Şekil 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü, istihdam ve işsizlik oranı

Kaynak: TÜİK, Betam

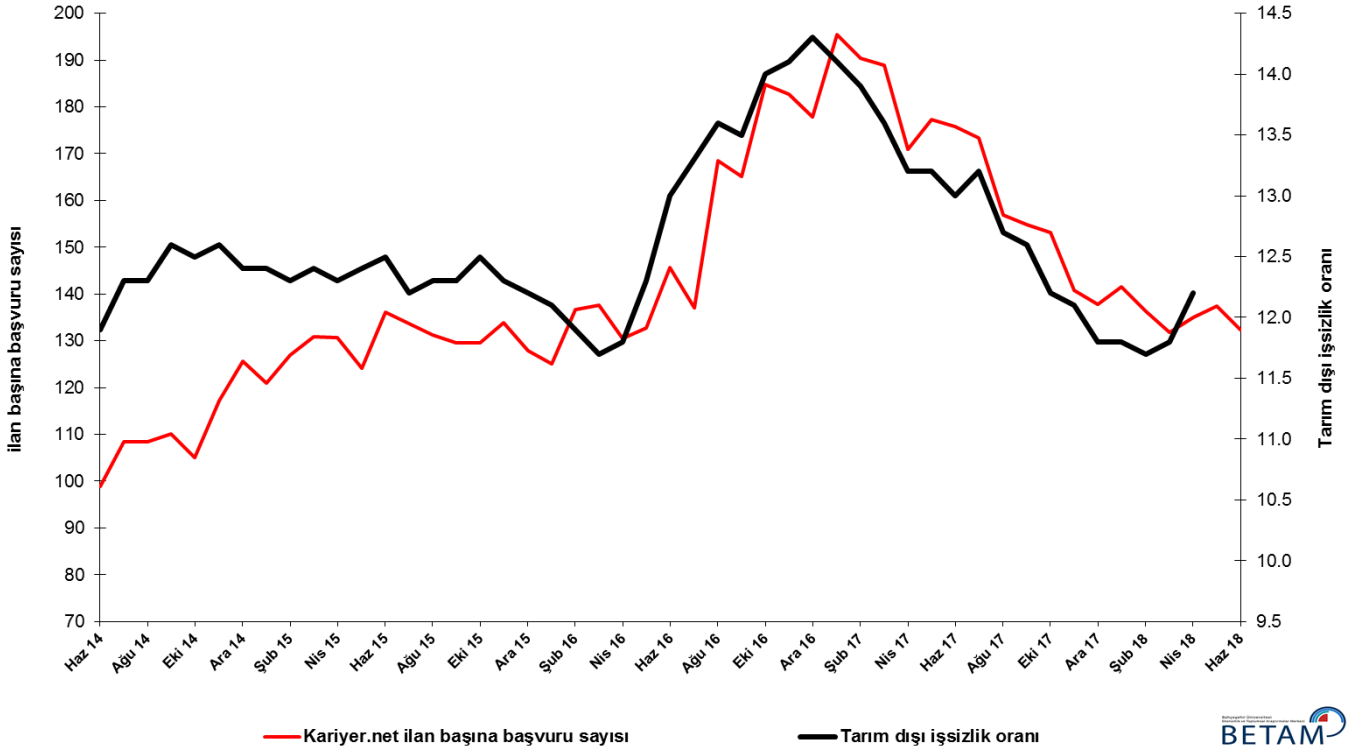
Mayıs 2018 döneminde işsizliğin 0,1 yüzde puan artmasını bekliyoruz

* Gökçe Uysal, Betam, Direktör Yardımcısı, gokce.uysal@eas.bau.edu.tr

** Uğurcan Acar, Betam, Araştırma Görevlisi, ugurcan.acar@eas.bau.edu.tr

Betam tahmin modeli, mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizliğin Nisan 2018 döneminde yüzde 11,7'de sabit kalacağını tahmin etmişti. TÜİK Mart 2018 dönemi işsizlik oranını 11,7'den 11,8'e revize etmişti. Tarım dışı işsizlik oranı artarak Nisan 2018 döneminde yüzde 12,2'ye yükselmiştir. Betam tahmin modeli Mayıs 2018 döneminde mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranının 12,3 seviyesinde gerçekleşeceğini öngörmektedir. Tahmin modelinin ayrıntılarına Betam internet sitesinden ulaşılabilir.¹ Tahmin modelinde kullanılan Kariyer.net² verilerinden ilan başına başvuru sayısı Şekil 3'de gösterilmektedir. Kariyer.net'in verileri Betam tahmin modelinin girdilerinden biri olmakla birlikte tek etken değildir. Tahminde kullanılan ekonometrik modelde İŞKUR verileri, reel kesim güven endeksi, kapasite kullanım oranı gibi farklı birçok değişken kullanılmaktadır.

Şekil 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işsizlik oranı ve ilan başına başvuru sayısı

Kaynak: Kariyer.net, TÜİK, Betam

İnşaat istihdam kayıpları devam ediyor

Mevsimsellikten arındırılmış sektörel istihdam verilerine göre Nisan 2018 döneminde Mart 2018 dönemine kıyasla tarım ve inşaat sektörlerinde istihdam azalırken sanayi ve hizmetlerde istihdam artmıştır (Şekil 3, Tablo 2).³ Bu dönemde sanayi istihdamı 32 bin, hizmetler istihdamı ise sadece 6 bin kişi artmıştır. İstihdam tarımda 20 bin, inşaatla ise 52 bin kişi azalmıştır. İnşaat son iki dönemdir gerçekleşen istihdam kayıpları 100 bin kişiye ulaşmıştır. İstihdamın yarısını taşıyan hizmet sektöründeki istihdam artışlarının bu dönemde neredeyse durması, buna karşın inşaat istihdam kayıplarının devam etmesi sonucu tarım dışı işsizlikte ciddi bir artış gerçekleşmiştir.

¹ Betam'ın kullandığı tahmin modeli "Kariyer.net Verisiyle Kısa Vadeli Tarım Dışı İşsizlik Tahmini" başlıklı Betam Araştırma Notu 168'de ayrıntılı olarak tartışılmaktadır. Modeldeki yenilikler ise "Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Tahmini" başlıklı Betam Bilgi Notu 14'te açıklanmıştır. Soybilgen, B., "Kariyer.net Verisiyle Kısa Vadeli Tarım Dışı İşsizlik Tahmini", Betam Araştırma Notu 168.

<http://betam.bahcesehir.edu.tr/2014/06/kariyer-net-verisiyle-kisa-vadeli-tarim-disi-issizlik-tahmini/>

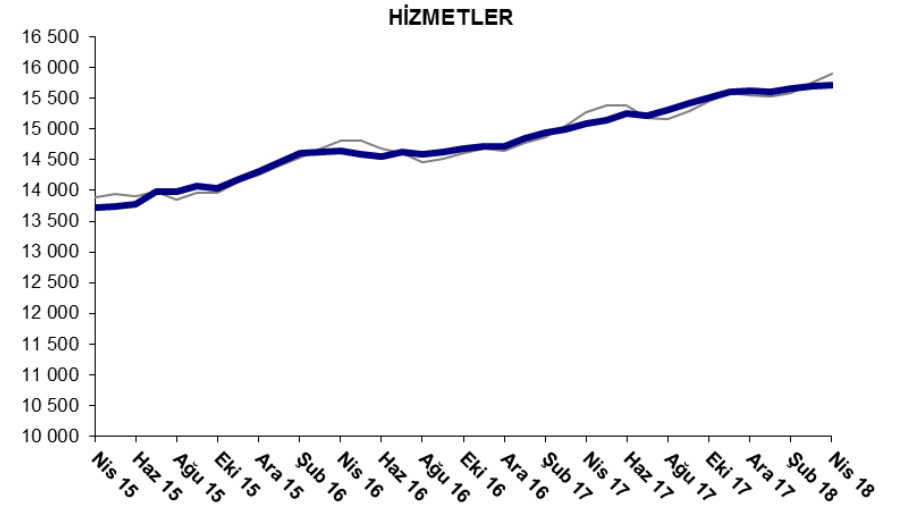
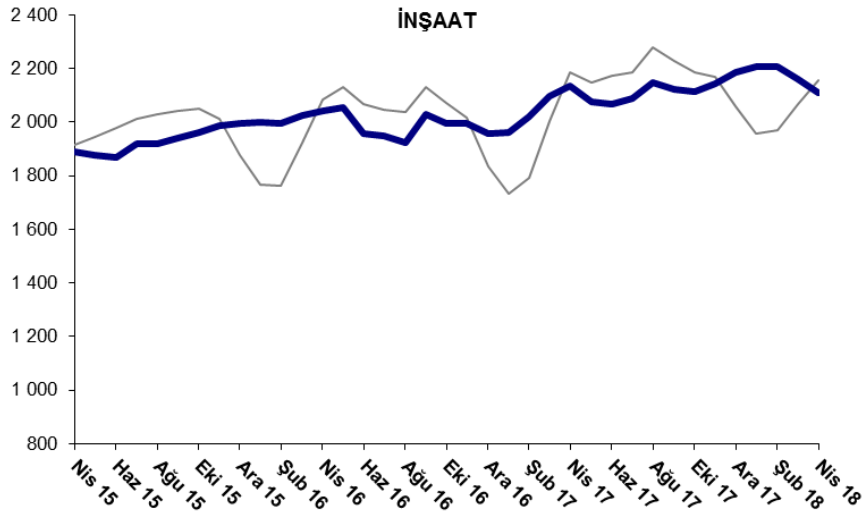
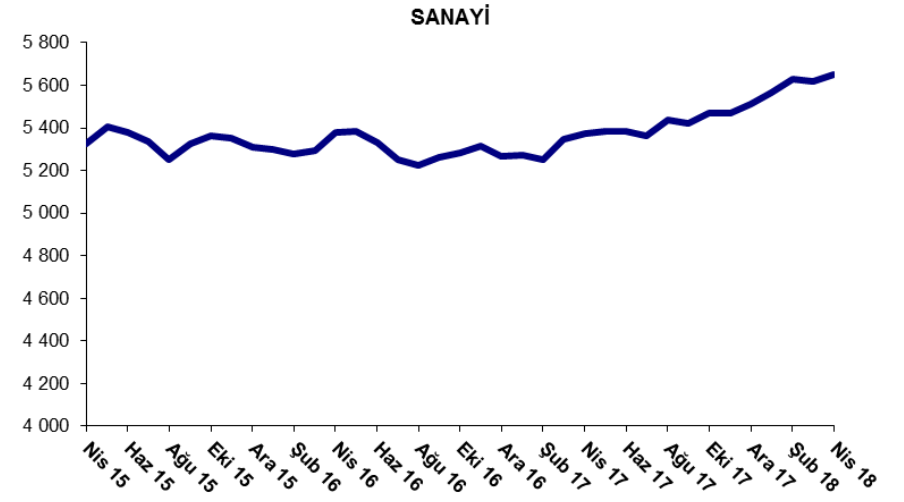
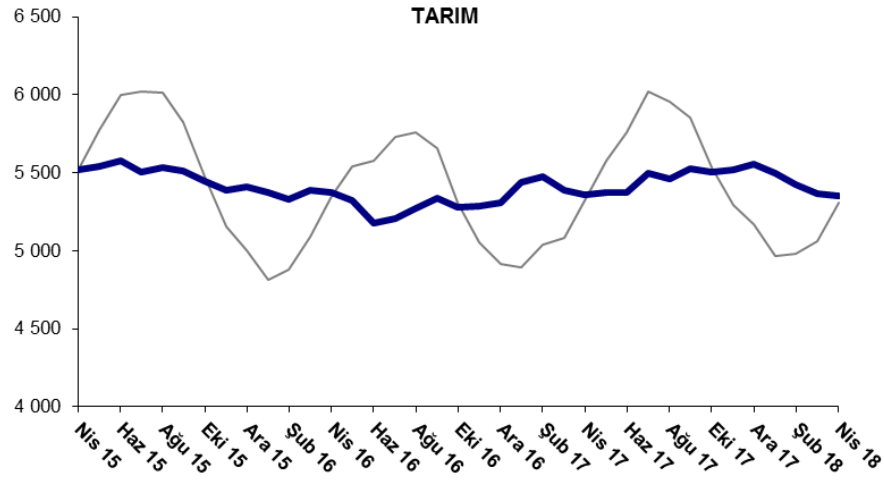
Soybilgen, B., "Mevsim Etkilerinden Arındırılmış İşsizlik Tahmini", Betam Bilgi Notu 14

<http://betam.bahcesehir.edu.tr/2015/08/mevsim-etkilerinden-arindirilmis-tarim-disi-issizlik-tahmini/>

² Betam Kariyer.net tarafından sağlanan verilerden açık bulunan iş pozisyonu başına yapılan başvuru sayısını hesaplıyor. Bu seri hem mevsim hem takvim etkilerinden arındırılmıştır. İlan başına başvuru sayısının azalması bir yandan münhal işlerin artmasına diğer yandan da başvuru sayısının azalmasına bağlıdır. Münhal işlerin artması büyümenin hızlanmasına bağlanırken, başvuruların azalması iş arayan sayısının azalmasına bağlı olacaktır.

³ Sektörel istihdam serileri teker teker mevsim etkilerinden arındırılmaktadır. Dolayısıyla sektörel istihdam rakamlarının toplamı, mevsim etkilerinden arındırılmış toplam istihdam rakamından farklı olabilmektedir. Aradaki fark mevsim etkilerinden arındırma prosedürünün lineer olmamasından kaynaklanmaktadır.

Şekil 3 Sektörlerin istihdam değişimi (bin kişi)

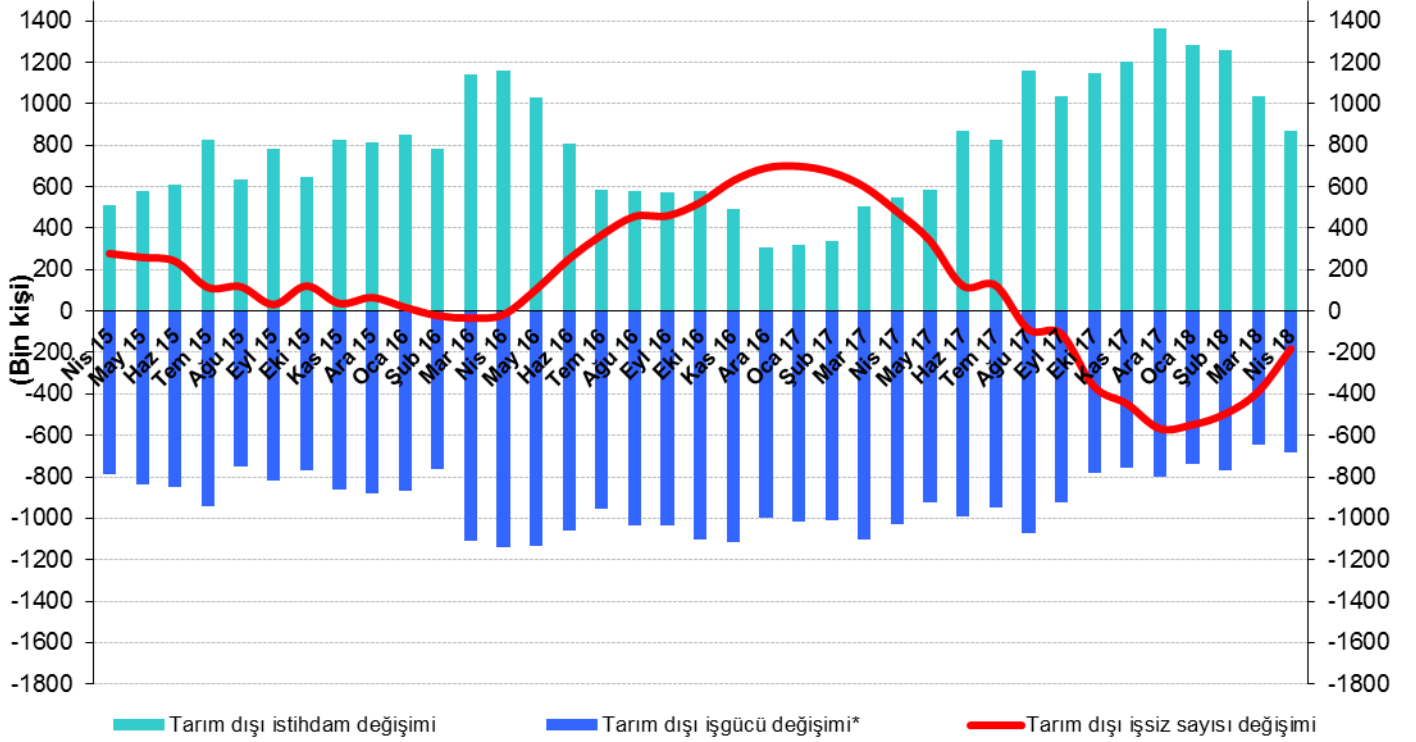

Kaynak: TÜİK, Betam

Tarım dışı işsiz sayısı son bir yılda azaldı

Nisan 2018 döneminde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla mevsim etkilerinden arındırılmamış tarım dışı işgücü 685 bin (yüzde 2,6), tarım dışı istihdam 868 bin (yüzde 3,8) artmıştır (Şekil 4). Bu gelişmelerin sonucunda tarım dışı işsiz sayısı da 183 bin azalarak 3 milyon 50 bine gerilemiştir (Şekil 4).

Şekil 4 Tarım dışı işgücü, istihdam ve işsiz sayısında yıllık değişimler

* İşgücündeki artış işsiz sayısını arttırıcı etki yaptığından iş gücündeki değişim negatif olarak gösterilmiştir.

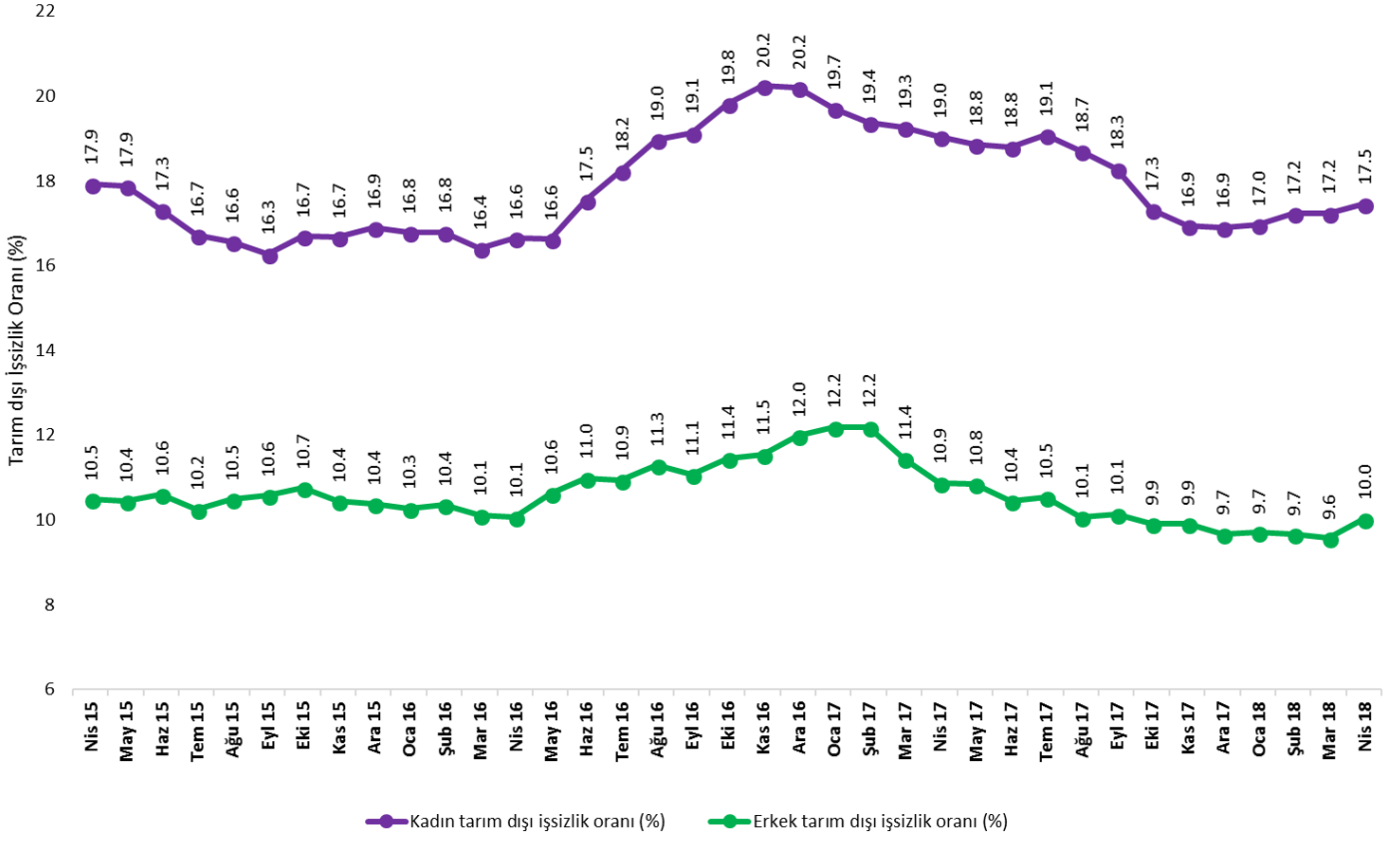
Kaynak: TÜİK, Betam

Kadın erkek işsizlik oranı farkı daraldı

Şekil 5'te mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek tarım dışı işsizlik oranları verilmektedir.⁴ Nisan 2018 döneminde kadınların tarım dışı işsizlik oranı Mart 2018'e kıyasla 0,3 yüzde puan artarak yüzde 17,5, erkeklerin işsizlik oranı ise 0,4 yüzde puan artarak yüzde 10 olmuştur. Diğer bir deyişle tarım dışı işsizlik oranları erkekler için daha hızlı artmış, bu gelişmeye paralel olarak tarım dışı işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı Mart 2018 döneminde 7,7 yüzde puandan Nisan 2018 döneminde 7,4 yüzde puana gerilemiştir. Bu durum istihdam kayıplarının yaşandığı inşaat sektöründe erkeklerin daha sık istihdam edilmelerinden kaynaklanıyor olabilir.

⁴ TÜİK Şubat 2014 döneminde işgücü piyasası verilerinde önemli düzeltmelere gitmiştir. Bu kapsamda, TÜİK çeşitli işgücü verilerini geriye doğru düzeltilmiş ve mevsim etkilerinden arındırılmış verileri de açıklamaya devam etmiştir. Ancak düzeltmeler toplumsal cinsiyet ayrımında yapılmamıştır. Bu sebeple kadın ve erkek işgücü verileri mevsimsel etkilerden arındırma işleminin sağlıklı olarak yapılamamıştır. Zira mevsim etkilerinden arındırma işlemi için en az 36 gözlem gerekmektedir. Şubat 2017 dönemi verilerinin açıklanmasıyla birlikte mevsim etkilerinden arındırma işlemi için gerekli olan 36 gözlem sayısı sağlanmıştır ve bu dönemden itibaren Betam toplumsal cinsiyet ayrımında mevsim etkilerinden arındırma işlemini yapmaktadır. Yine de mevsim etkilerinden arındırmanın en azından bir süre daha serilerde fazladan oynaklığa sebep olabileceği unutulmamalıdır.

Şekil 5: Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek tarım dışı işsizlik oranları (%)

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 1 Mevsim etkilerinden arındırılmış tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi) *

	İşgücü	İstihdam	İşsizlik	İşsizlik Oranı	Aylık değişimler		
					İşgücü	İstihdam	İşsizlik
Mart 15	23788	20838	2950	12.4%			
Nisan 15	23873	20937	2936	12.3%	86	99	-13
Mayıs 15	23990	21015	2975	12.4%	116	78	38
Haziran 15	24038	21033	3005	12.5%	48	18	30
Temmuz 15	24192	21241	2951	12.2%	155	208	-53
Ağustos 15	24115	21149	2966	12.3%	-77	-92	15
Eylül 15	24335	21342	2993	12.3%	220	193	27
Ekim 15	24407	21356	3051	12.5%	72	14	58
Kasım 15	24548	21529	3019	12.3%	142	173	-31
Aralık 15	24628	21623	3005	12.2%	79	94	-15
Ocak 16	24754	21759	2995	12.1%	127	136	-9
Şubat 16	24837	21881	2956	11.9%	82	122	-40
Mart 16	24864	21955	2909	11.7%	28	74	-46
Nisan 16	25015	22063	2952	11.8%	151	108	43
Mayıs 16	25113	22024	3089	12.3%	98	-39	137
Haziran 16	25101	21838	3263	13.0%	-12	-186	174
Temmuz 16	25180	21831	3349	13.3%	79	-7	86
Ağustos 16	25160	21738	3422	13.6%	-20	-93	73
Eylül 16	25345	21923	3422	13.5%	185	185	0
Ekim 16	25526	21952	3574	14.0%	181	29	152
Kasım 16	25641	22026	3615	14.1%	116	74	42
Aralık 16	25602	21941	3661	14.3%	-39	-85	46
Ocak 17	25703	22079	3624	14.1%	101	138	-37
Şubat 17	25803	22216	3587	13.9%	99	137	-38
Mart 17	25981	22448	3533	13.6%	179	232	-53
Nisan 17	26036	22599	3437	13.2%	54	151	-97
Mayıs 17	26046	22608	3438	13.2%	10	9	1
Haziran 17	26100	22707	3393	13.0%	54	99	-45
Temmuz 17	26108	22662	3446	13.2%	8	-45	53
Ağustos 17	26222	22892	3330	12.7%	114	230	-116
Eylül 17	26269	22959	3310	12.6%	47	67	-20
Ekim 17	26312	23102	3210	12.2%	43	143	-100
Kasım 17	26421	23224	3197	12.1%	109	122	-13
Aralık 17	26433	23314	3119	11.8%	12	90	-78
Ocak 18	26514	23385	3129	11.8%	80	71	9
Şubat 18	26602	23490	3112	11.7%	89	105	-16
Mart 18	26624	23482	3142	11.8%	21	-8	29
Nisan 18	26729	23468	3261	12.2%	105	-14	119

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 2 Mevsim etkilerinden arındırılmış sektörel istihdam (bin kişi) *

	Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler	Aylık değişimler			
					Tarım	Sanayi	İnşaat	Hizmetler
Mart 15	5486	5308	1901	13629				
Nisan 15	5520	5326	1888	13724	34	18	-13	95
Mayıs 15	5543	5404	1875	13737	23	78	-13	13
Haziran 15	5578	5380	1869	13785	35	-24	-6	48
Temmuz 15	5502	5336	1920	13985	-76	-44	51	200
Ağustos 15	5534	5252	1918	13980	32	-84	-2	-5
Eylül 15	5515	5327	1941	14074	-19	75	23	94
Ekim 15	5449	5363	1962	14031	-66	36	21	-43
Kasım 15	5386	5353	1987	14189	-63	-10	25	158
Aralık 15	5408	5311	1993	14318	22	-42	6	129
Ocak 16	5374	5300	1999	14459	-34	-11	6	141
Şubat 16	5330	5276	1996	14608	-44	-24	-3	149
Mart 16	5391	5295	2025	14635	61	19	29	27
Nisan 16	5374	5381	2041	14641	-17	86	16	6
Mayıs 16	5325	5386	2054	14584	-49	5	13	-57
Haziran 16	5177	5330	1955	14553	-148	-56	-99	-31
Temmuz 16	5210	5254	1950	14628	33	-76	-5	75
Ağustos 16	5271	5224	1921	14593	61	-30	-29	-35
Eylül 16	5337	5260	2029	14633	66	36	108	40
Ekim 16	5282	5282	1995	14675	-55	22	-34	42
Kasım 16	5285	5316	1994	14715	3	34	-1	40
Aralık 16	5310	5265	1956	14719	25	-51	-38	4
Ocak 17	5437	5274	1963	14841	127	9	7	122
Şubat 17	5479	5251	2022	14942	42	-23	59	101
Mart 17	5390	5346	2097	15005	-89	95	75	63
Nisan 17	5357	5372	2134	15093	-33	26	37	88
Mayıs 17	5376	5386	2074	15147	19	14	-60	54
Haziran 17	5372	5383	2065	15258	-4	-3	-9	111
Temmuz 17	5501	5363	2089	15210	129	-20	24	-48
Ağustos 17	5464	5437	2147	15308	-37	74	58	98
Ağustos 17	5527	5421	2123	15415	63	-16	-24	107
Ekim 17	5506	5470	2112	15520	-21	49	-11	105
Kasım 17	5521	5470	2145	15608	15	0	33	88
Aralık 17	5552	5514	2184	15616	31	44	39	8
Ocak 18	5498	5567	2208	15610	-54	53	24	-6
Şubat 18	5425	5627	2206	15657	-73	60	-2	47
Mart 18	5370	5618	2160	15704	-55	-9	-46	47
Nisan 18	5350	5650	2108	15710	-20	32	-52	6

Kaynak: TÜİK, Betam

Tablo 3: Mevsim etkilerinden arındırılmış kadın ve erkek tarım dışı işgücü göstergeleri (bin kişi)

	Kadın İşgücü	Kadın İstihdam	Kadın İşsiz	Erkek İşgücü	Erkek İstihdam	Erkek İşsiz
Nisan 15	6541	5368	1173	17268	15457	1811
Mayıs 15	6625	5441	1184	17328	15518	1809
Haziran 15	6658	5505	1153	17412	15567	1845
Temmuz 15	6751	5623	1128	17481	15690	1791
Ağustos 15	6715	5603	1112	17481	15648	1833
Eylül 15	6760	5660	1100	17587	15728	1859
Ekim 15	6782	5650	1132	17635	15740	1895
Kasım 15	6876	5730	1146	17642	15800	1841
Aralık 15	6968	5791	1177	17688	15853	1835
Ocak 16	7010	5834	1177	17720	15900	1820
Şubat 16	7044	5862	1182	17752	15914	1838
Mart 16	7058	5900	1157	17790	15991	1799
Nisan 16	7142	5953	1189	17824	16029	1795
Mayıs 16	7175	5982	1193	17907	16006	1901
Haziran 16	7261	5988	1273	17855	15893	1961
Temmuz 16	7271	5945	1327	17915	15954	1960
Ağustos 16	7328	5938	1390	17914	15892	2021
Eylül 16	7377	5966	1411	17987	15997	1990
Ekim 16	7443	5968	1475	18068	16001	2067
Kasım 16	7460	5950	1510	18167	16071	2096
Aralık 16	7457	5951	1506	18180	16001	2178
Ocak 17	7449	5982	1468	18301	16070	2232
Şubat 17	7509	6055	1455	18293	16062	2231
Mart 17	7613	6147	1466	18346	16247	2100
Nisan 17	7599	6153	1446	18379	16381	1998
Mayıs 17	7651	6209	1442	18352	16362	1990
Haziran 17	7670	6228	1442	18451	16525	1926
Temmuz 17	7682	6217	1465	18453	16510	1943
Ağustos 17	7734	6287	1447	18572	16704	1869
Eylül 17	7767	6347	1420	18530	16653	1878
Ekim 17	7792	6444	1349	18504	16672	1832
Kasım 17	7828	6503	1326	18564	16724	1840
Aralık 17	7886	6554	1333	18558	16763	1794
Ocak 18	7922	6579	1343	18562	16760	1803
Şubat 18	7952	6583	1370	18593	16796	1797
Mart 18	7948	6578	1370	18638	16853	1785
Nisan 18	7984	6590	1394	18684	16811	1873

Kaynak: TÜİK, Betam